● ROČNÍK 49. ● ČÍSLO 19 ● 17. JÚNA 2005 ● CENA: 3 Sk ●

poľnohospodár

DVOJTÝŽDENNÍK SLOVENSKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ UNIVERZITY V NITRE

Z PRANOSTÍK

Chladných dažďov v júni hospodár sa bojí, najmä vincúr, včelár pri nich zle obstojí.

Na Petra a Pavla keď deň je jasný a čistý, rok úrodný bude istý.

STĹPČEK

Ako pohľadnica, tak mi pripadala cesta alpskou krajinou, keď som pred niekoľkými rokmi trávila dovolenku v severnom Taliansku, chýrnom tirolskom kúpeľnom meste Merane. Presláva ho vynikajúca klíma, pobyty krásnej Sisi, ale aj Kafkova nádej na vyliečenie zákernej tuberu... Podnetov je tu naozaj veľa, pričom lákadlom sú aj nespočetné turistické výlety autokarom do okolia, kde sa na vysokých bralách týčia nedostupné hrady a zámky. Kilometre a kilometre jabloňových sadov a malebné farmy ako predobraz tej vysnívanej agroturistiky. Na lúkach pasúci sa dobytok a stáda bledohnedo sfarbených koní s ešte bledšou hrivou a chvostom. Tu je ich domov, je to turistická zóna Hafling, vlasť tohto plemena, ktoré sa veľmi dobre osvedčilo - do koča, aj do voza. V poslednej dobe k tomu viacnásobnému úžitku pribudla aj hipoterapia. V osade Hafling, 2000 m nad morom, môže návštevník okrem prekrásnej scenérie zažiť aj blízke stretnutie s týmito peknými koníkmi, priamo v tamojšom plemennom chove.

Dovolenka mi tak priniesla nečakaný zážitok. Možno sa to ani nezdá, že nielen historické pamiatky, múzeá a obrazárne slávnych miest sú hodné nášho obdivu. Výtvory prírody, možno tak trochu poznačené aj ušľachtilým zásahom človeka, sú rovnakým kultúrnym dedičstvom.

Onedlho nastane opäť čas dovolenkového sťahovania národov. Aj keď sa budeme snažiť zanechať doma všetko pracovné, vypnúť a venovať sa len relaxu, nie vždy sa nám to podarí. Ako vidno, ani mne sa to v tom Merane celkom nepodarilo. Už cestou domov som špekulovala nad tým, ako svoj „koníčkovský" zážitok zvečním. Je tu a spolu s ním aj prianie, aby ste si z leta aj vy priniesli plno krásnych dojmov!

K. POTOKOVÁ

Miriam Podbehlá (2. FBP) vyjadruje svoje pocity a nálady maľbou na hodváb. Viac na 3. strane.

Z KOLÉGIA REKTORA

Prítomní sa na zasadnutí konanom 23. mája oboznámili s informačným systémom na plánovanie, evidenciu a čerpanie dovoleniek, ktorý sa vzhľadom na pripomienky členov kolégia po konzultáciách so zástupcami ROOZ a programátorom upraví a opätovne predloží na posúdenie KR. Kolégium potom prerokovalo správu o činnosti Botanickej záhrady SPU, schválilo ju s pripomienkami a uložilo pripraviť návrh na rozdelenie BZ na komerčnú a vedecko-pedagogickú časť. Kolégium bolo ďalej informované o rozpise počtu miest nových doktorandov v akademickom roku 2005/2006, pričom SPU má pridelených 73 nových miest, čo je 7,1% z počtu všetkých absolventov. Pre zlepšenie koeficientu kvalifikačnej štruktúry treba posilniť inauguračné procesy profesorov a získavanie titulov DrSc., prísnejšie sledovať plnenie študijných povinností doktorandov a dôsledne posudzovať dôvody prerušenia štúdia. Členovia kolégia boli informovaní aj o sťažnosti firmy Agroservis na zverejňovanie inzertných článkov s použitím mena SPU. Niektorí zamestnanci univerzity uverejňujú v odborných časopisoch inzerciu pre firmy s použitím mena SPU, čo je v rozpore so zákonom. V kolégiu odznelo aj odporúčanie nahradiť klasické knihy skúšok tlačeným výstupom z IS študent, a to podľa overených skúseností z FEM. Kolégium vzalo na vedomie požiadavku FBP preklasifikovať 1 mil. Sk prostriedkov účelovej činnosti na zriadenie muštárne, požiadavku VPP, s.r.o, na zvýšenie základného imania a ďalšie informácie a skutočnosti súvisiace s každodenným chodom našej alma mater. **-r-**

K deväťdesiatinám profesora J. Labudu

Krásneho životného jubilea sa v týchto dňoch dožíva jeden zo zakladateľov modernej výživy zvierat na Slovensku, prof. Ing. JÁN LABUDA, DrSc.

Narodil sa 26. júna 1915 v Levoči. Po absolvovaní Štátneho československého reálneho gymnázia dr. V. Šrobára v Levoči ho život v maloroľníckej rodine priviedol na štúdium poľnohospodárskeho inžinierstva na České vysoké učení technické v Prahe. Po zatvorení českých vysokých škôl v roku 1939 pokračoval v štúdiu v Záhrebe a ukončil ho v roku 1941 na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave.

Počas druhej svetovej vojny pracoval na Ústrednom úrade pre zásobovanie obyvateľstva Slovenska. V tejto práci pokračoval na Povereníctve výživy a potom Povereníctve obchodu v oblasti bilancovania potreby a výroby poľnohospodárskych produktov. Bol prednostom živočíšneho odboru a predsedom Slovenskej krmovinárskej komisie, kde sa významne pričinil o budovanie prvých výrobní kŕmnych zmesí a výkrmní pre ošípané a dobytok, čo bol v našich podmienkach nový progresívny trend. Už v tom čase bol publikačne veľmi aktívny a jeho odporúčania pre pestovanie kukurice, cukrovej repy a ďalších plodín na kŕmne účely si mnohí pracovníci praxe so záujmom osvojovali a využívali.

V roku 1952 prešiel na VŠP v Nitre, kde mu bola zverená disciplína výživa a kŕmenie zvierat. Postupne, spolu s doc. Ing. Jambrichom, CSc., doc. Ing. Hercegom, CSc., a doc. Ing. Genčim, CSc., založili Katedru výživy a kŕmenia hospodárskych zvierat, ktorú viedol 27 rokov. Okrem výchovy študentov a ašpirantov vytváral podmienky aj pre vedeckú tvorbu a výrobné poradenstvo. Vedecko-výskumnú činnosť zameriaval na riešenie aktuálnych problémov

praxe. Prof. Labuda bol habilitovaný za docenta v roku 1957, ašpirantúru obhájil v roku 1964 a titul doktora vied získal v roku 1969. Bol riešiteľom 18 výskumných úloh, je autorom alebo spoluautorom 73 pôvodných vedeckých a 207 odborných prác. Prof. Labuda napísal, resp. podieľal sa na 23 knižných publikáciách, z ktorých niektoré boli preložené aj do cudzích jazykov. Napísal kvantum učebných textov. Vychoval veľký počet diplomantov a doktorandov.

K významným aktivitám prof. Labudu patrili úlohy štátneho plánu základného výskumu a dobré pracovné kontakty s výskumnými inštitúciami u nás i v zahraničí, najmä v Poľsku, Francúzsku, Švajčiarsku, Nemecku, Maďarsku, ale aj v ďalších krajinách, čo mu a jeho spolupracovníkom umožnilo transformovať najnovšie svetové poznatky, nielen do výchovného procesu, ale aj do vedecko-výskumnej a výrobnej sféry.

Prof. Labuda položil základy modernej výživy zvierat na Slovensku ako vedeckej disciplíny, ktorá získala aj v medzinárodnom meradle pozitívne uznanie. Vychoval generáciu, ktorá dôstojne rozvíja jeho prácu aj v dnešných podmienkach. Jeho publikácie a odporúčania sú stále aktuálne a tvoria základy, na ktorých možno stavať a ďalej rozvíjať oblasť výživy zvierat.

Vážený pán profesor, dovoľte nám, aby sme Vám v mene Vašich bývalých študentov a spolupracovníkov pri tejto príležitosti srdečne zablahoželali a vyjadrili našu úctu, vďaku a uznanie Vášmu doterajšiemu užitočnému životnému dielu. Úprimne Vám želáme dobré zdravie a spokojnosť v ďalších rokoch života.

Kolektív Katedry výživy zvierat

Fyzika v každodennom živote

Ôsmeho júna sa pod záštitou dekana MF prof. Vladimíra Kročka uskutočnila medzinárodná vedecká konferenciu Výskum a vyučovanie fyziky v kontexte univerzitného vzdelávania, ktorú organizačne zabezpečovala Katedra fyziky v spolupráci s Jednotou slovenských matematikov a fyzikov.

Na konferencii sa zúčastnilo 65 hostí z univerzít v Českej republike (ČZU a ČVUT v Prahe, MZLU v Brne), z Maďarska (Korvínova univerzita v Budapešti a Univerzita sv. Štefana v Gödöllő), zo Srbska (Univerzita v Novom Sade), Iraku (Salahaddin University in Erbil) a zo Slovenska (UK a STU v Bratislave, UKF a SPU v Nitre), pričom spoluautori príspevkov boli dokonca z Texas Christian University v USA a Fulda University of Applied Sciences v Nemecku.

Rokovanie otvorila a hostí privítala vedúca Katedry fyziky RNDr. V. Vozárová. Bol medzi nimi o.i. primátor Nitry Mgr. F. Vítek, prorektor Salahaddin University v Erbile Dr. Mohammed Mochtar a prorektor SPU prof. D. Húska. Konferencia prebiehala takmer výlučne v anglickom jazyku a už tradične bola venovaná postaveniu fyziky v našom živote, súčasne jej popularizácii, využitiu fyzikálneho výskumu v oblasti potravinárstva, poľnohospodárstva a priemyslu, zakomponovaniu výsledkov bolonského procesu do jej výučby, využitiu IKT vo vyučovaní fyziky a mnohým ďalším otázkam.

Realizácie zborníka na CD s príspevkami z konferencie a ďalšími informáciami o SPU, fakulte a meste Nitre sa promptne a kvalifikovane zhostili pracovníci Fakultného výpočtového strediska pod vedením Ing. F. Adamovského.

S uspokojením možno konštatovať, že cieľ konferencie, ktorým bola nielen výmena poznatkov a skúseností v oblasti fyzikálneho výskumu a vzdelávania na rozličných univerzitách, ale tiež vytvorenie a prehĺbenie vzájomných kontaktov, sa bohato naplnil.

RNDr. VLASTA VOZÁROVÁ, KF
RNDr. ZUZANA HLAVÁČOVÁ, CSc., predsedníčka organizačného výboru

Rokovanie fyzikov otvorila vedúca katedry RNDr. V. Vozárová.

Hostia z Erbilu

Rektor SPU prof. Imrich Okenka prijal vo štvrtok 9. júna 2005 prorektora Salahaddinskej univerzity Dr. Mohammeda Mochtara a prodekana tamojšej poľnohospodárskej fakulty dr. Haffana O. Husaina. Univerzita má sídlo v Erbile, metropole kurdskej provincie na severe Iraku. Bola založená v roku 1968 a dnes ponúka vysokoškolské vzdelanie v 68 študijných odboroch na devätnástich fakultách. Témou rozhovorov s irackými hosťami boli mobility študentov a pedagógov, spolupráca pri štrukturovaní nových študijných programov, pomoc slovenských odborníkov a firiem pri obnove krajiny. Súčasťou návštevy bolo podpísanie zmluvy o vzájomnej spolupráci medzi oboma inštitúciami.

Dr. M. Mochtar odovzdal rektorovi prof. I. Okenkovi dar v podobe pamätného znaku Salahaddinskej univerzity.

O štrukturálnych zmenách v poľnohospodárstve EÚ

V horskom hoteli Akademik sa 19. a 20. mája 2005 uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia na tému Štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve EÚ, ktorú usporiadala Katedra práva FEŠRR. Účastníci konferencie si so záujmom vypočuli vystúpenie Ing. I. Oravca predsedu SPPoK, ktorý zhodnotil doterajšiu pôsobnosť v EÚ a prípravy na štrukturálne zmeny poľnohospodárstva od roku 2007, zástupcu Zväzu poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR Ing. J. Medveďa, ktorý predstavil Kapitálový princíp v úprave Eurodružstva a v právnej úprave družstva SR, ako i príspevky ďalších odborníkov z Čiech, Maďarska a Slovenska. Účastníci mali možnosť konfrontácie aktuálnych otázok z oblasti právnej úpravy a ich praktickej aplikácie, oboznámili sa so skúsenosťami preberania a uplatňovania legislatívy EÚ v podmienkach slovenského poľnohospodárstva. V diskusii a v záveroch vyjadrili želanie, aby sa vznesené pripomienky preniesli prostredníctvom zástupcov riadiacej sféry do jednotlivých komisií na úrovni MP SR, SPPK, ako aj ZPD a OS SR.

JUDr. ZUZANA ILKOVÁ, PhD.

NOVÍ PROFESORI

Prezident SR Ivan Gašparovič vymenoval 13. júna 2005 v slávnostných priestoroch Bratislavského hradu nových profesorov vysokých škôl. Vymenovací dekrét profesora v odbore ekológia si prevzal aj prof. RNDr. Pavol Eliáš, PhD., z Katedry ekológie FEŠRR.

Blahoželáme!

Je tu čas promócií

Jednej z najkrajších udalostí v živote študenta, keď prevzatím diplomu ukončí dôležitú etapu svojho života. Slávnostná chvíľa, opakujúca sa, a predsa vždy iná. Dekorácia ostáva, no protagonisti sa menia. Slávnostnosť chvíle, nezabudnuteľná nielen pre nových inžinierov, ale aj ich príbuzných a priateľov, je v tomto roku zvýraznená aj modernou technikou. V aule môžu hostia sledovať priebeh promočného aktu ako na dlani z premietacieho plátna a vo foyeri univerzity z novučičkej plazmovej obrazovky. Peknú a nezvyčajnú kulisu pre fotografovanie absolventov a hostí tvorí kvetinové aranžmá, ktoré pod aulou vyčarili pracovníci našej botanickej záhrady. **-r-**

Stojársky dizajn virtuálne

V rámci 12. ročníka Medzinárodného strojárskeho veľtrhu v Nitre zorganizovala Katedra mechaniky a strojníctva MF v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre technickú normalizáciu v Bratislave a Agrokomplexom – Výstavníctvo v Nitre v poradí 7. medzinárodnú vedeckú konferenciu pod názvom Nové trendy v konštruovaní a tvorbe technickej dokumentácie 2005.

Tematicky bola zameraná na nové poznatky v oblasti progresívnych metód konštruovania a postupov pri tvorbe technickej dokumentácie, v príprave a aplikácii noriem v súlade s medzinárodnými trendmi. Na plenárnom zasadnutí boli prezentované novinky vo vývoji vyšších programových produktov pre počítačom podporovaný strojársky dizajn s konkrétnymi ukážkami noviniek systému Pro/ENGINEER Foundation Advantage. Obchodný riaditeľ spoločnosti IPM SOLUTIONS, s.r.o., **Ing. Martin Polák** prednášal na tému Virtuálny svet dokumentácie – 3D CAD výkresy. **Doc. Dr. Ing. Daniel Zvada** (BHS Drives and Pumps, s.r.o., Michalovce) o koncepcii činnosti spoločného laboratória BHS a TU Košice. Prednášku so zameraním na MKP – metódu, podporujúcu návrh prototypov v systéme Pro/ENGINEER, predniesol **Ing. Martin Guľa** z BHS Drives and Pumps, s.r.o., Michalovce, a doplnil ňou prierezovú prednášku doc. Zvadu. Všetky vystúpenia sa stretli s veľkým záujmom pléna. Na rokovaní v sekciách odznelo spolu 12 referátov, ku ktorým sa rozvinula odborná diskusia.

Zameranie konferencie bolo koncipované tak, aby sa naša i zahraničná odborná komunita mohli navzájom podeliť o svoje skúsenosti a poznatky v oblasti využívania vyšších programových systémov a prispieť tak k ďalšiemu rozvoju nových progresívnych metód konštruovania a tvorby technickej dokumentácie.

Prof. Ing. JOZEF BAJLA,PhD.

MOBILITNÝ PROJEKT PROGRAMU LEONARDO DA VINCI

Prax v zahraničí je užitočná

Mobilitným projektom Leonardo da Vinci Kvalitatívne ukazovatele odborného vzdelávania v oblasti agropotravinárskeho sektora (SK/04/A/F/EX – 401482) sa SPU naďalej úspešne zapája do programu európskeho spoločenstva zameraného na podporu odborného vzdelávania.

Cieľom projektu je získať skúsenosti potrebné na uskutočnenie analýzy kvalitatívnych ukazovateľov odborného vzdelávania študentov realizujúcich odbornú stáž vo výrobných podnikoch agropotravinárskeho sektora z hľadiska požiadaviek univerzity ako vzdelávacieho subjektu a požiadaviek praxe v krajinách EÚ. Na základe analýz sa v spolupráci s podnikateľskými subjektmi vypracuje metodika prípravy, realizácie a ukončenia odbornej predpromovej praxe v zahraničí a vytvoria sa predpoklady pre realizáciu praxe študentov SPU v talianskych podnikateľských subjektoch.

Zahraničným partnerom v projekte je Consorcium Puglia Natura, predstavujúce združenie podnikov hospodáriacich v oblasti agropotravinárstva ekologickým spôsobom. Pomáha podnikom v ňom združeným zvládnuť organizačné a komerčné prekážky prostredníctvom vypracovania spoločnej marketingovej stratégie. Združenie zohráva významnú úlohu z hľadiska rozvoja regiónu Puglia a využíva možnosti, ktoré poskytujú podporné fondy EÚ. Široká škála aktivít hostiteľskej organizácie poskytuje dostatočný priestor na získavanie potrebných skúseností pre následnú analýzu kvalitatívnych ukazovateľov vzdelávania študentov univerzity, ktorí v budúcnosti zrealizujú odbornú stáž vo vybraných subjektoch agropotravinárskeho sektora v regióne Puglia v Taliansku.

Implementácia skúseností a poznatkov z prostredia EÚ prostredníctvom projektu poskytne študentom SPU konkurenčnú výhodu na trhu práce oproti ostatným uchádzačom, u ktorých budú podobné znalosti absentovať. SPU ako najväčší garant odbornej prípravy v rámci agropotravinárstva na Slovensku sprostredkúva svojím študentom šancu dozvedieť sa viac o atraktívnych formách výroby agrokomodít aj prostredníctvom tohto projektu, ktorý reaguje na dlhodobý zámer rozvoja SPU do roku 2006 s výhľadom do roku 2010, určujúci jej ďalšie pôsobenie v sieti popredných európskych univerzít zameraných na poľnohospodárstvo a príbuzné vedné oblasti a cieľ, dosiahnuť status jedinej a jedinečnej „zelenej“ univerzity v SR.

JUDr. ZUZANA ILKOVÁ,
Katedra práva

V spoločenskej sále ŠD Mladosť sa 19. mája 2005 uskutočnilo stretnutie zástupcov Rady OOZ PŠaV a vedenia SPU s dôchodcami, bývalými zamestnancami univerzity. O jeho prípravu sa už tradične postarala komisia pre občianske záležitosti. Dôchodcov prišli pozdraviť aj hudobníci, speváci a tanečníci zo súboru Zobor. Po príhovoroch zástupcov dekanátov fakúlt privítal hostí predseda Rady OOZ na SPU doc. Ing. Vladimír Pačuta, CSc. Informoval o aktuálnom dianí v odborovom hnutí a spolupráci odborov s vedením univerzity a fakúlt. Odborová organizácia aj tento rok venovala ako cenu do tomboly rekreačný pobyt pre dve osoby v horskom hoteli Akademik v Račkovej doline, ktorú získal docent František Hanzelík, bývalý pracovník Katedry fyziky.

Ing. JOZEF GARLÍK, PhD.
Foto: Ing. A. NAGYOVÁ

DNES NA TÉMU:

Ostro sledované potraviny

V ostatnom období sa na Slovensku roztrhlo vrece s odbornými podujatiami na tému kvality a bezpečnosti potravín, čo je dôkazom toho, o akú závažnú problematiku ide. Každé stretnutie odborníkov nazerá na problémy z iného zorného uhla. Na margo jednej z konferencií, ktoré v apríli zorganizovala Katedra hygieny a bezpečnosti potravín, sme hovorili s jej vedúcim, doc. Ing. Dr. JOZEFOM GOLIANOM.

V konferenčných sálach diskutujú zástupcovia najrôznejších zainteresovaných inštitúcií, medzi nimi aj našej univerzity. Aké je naše poslanie v tomto smere?

Treba pripomenúť, že bezpečnosť a kvalita potravín je prioritou výskumu v šiestom i nastávajúcom 7. rámcovom programe EÚ a aj v tomto duchu je úlohou univerzít inovovať študijné programy tak, aby sa týmto okruhom venovala väčšia pozornosť. Našou úlohou bude pripraviť študijné zameranie s uplatnením sa absolventov vo vnútorných kontrolných systémoch potravinárskych podnikov. Ak sa vrátim k projektom 6. RP, treba povedať, že naša fakulta sa zapojila do spolupráce s Poľskom v programe Food Link a už reagujeme na výzvy v 7. RP, ktorý ponúka širší priestor i finančné prostriedky na výskum v tejto oblasti.

Konkrétne?

Prioritou je, samozrejme, mikrobiologická bezpečnosť potravín, pretože sa neustále objavujú nové patogény v potravinách, ktoré treba včas diagnostikovať. Ďalej je to otázka uplatňovania novej legislatívy a vypracovávania systému auditov v potravinárskych prevádzkach, chemické riziká a chemická bezpečnosť potravín, pretože sa stále zisťujú určité hladiny ťažkých kovov, rádionuklidov a organických kontaminantov v potravinách.

Ako laik si myslím, že globálny svet, v ktorom sa strácajú hranice, prináša tiež mnohé riziká...

Samozrejme. Právnym základom legislatívy v oblasti bezpečnosti potravín je predovšetkým európsky zákon o potravinách, nariadenie č. 178/2002, na základe ktorého bol ustanovený Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, sídliaci v Parme. Pre našich výrobcov z neho vyplývajú dve nové veci, a to je rýchly výstražný systém a vysledovateľnosť potravín. Rýchly výstražný systém znamená, že v prípade nejakého nebezpečenstva hroziaceho z potraviny to musí členský štát nahlásiť na svoje kontaktné miesto (u nás Štátna veterinárna a potravinová správa) a odtiaľ na európsky úrad pre bezpečnosť potravín, aby sa potravina mohla stiahnuť z obehu. Vysledovateľnosť potravín platí v EÚ od 1.1. 2005 a je to vlastne sledovanie pôvodu potraviny. Netýka sa to len potravín, ale aj materiálov a predmetov, ktoré prichádzajú do styku s nimi, teda zariadení, prídavných látok, obalov a pod. V apríli minulého roka bol prijatý tzv. hygienický balíček H1-H5, ktorý vstúpi do platnosti 1. januára 2006 a týka sa zmien hygienických podmienok pri výrobe potravín rastlinného aj živočíšneho pôvodu.

Ktoré problémy z hľadiska bezpečnosti potravín rezonujú dnes najviac?

Jednak sú to tie, ktoré sa zachytia v teréne a tie, ktoré nastoľuje nová legislatíva. V prvom rade možno hovoriť o fenoméne falšovania potravín. Vieme, že aj u nás sa objavilo falšované maslo z Poľska, do ktorého boli pridávané rastlinné oleje alebo margaríny. Ďalej je otázka falšovania mäsových výrobkov, kde dochádza k nahrádzaniu kvalitných zložiek menej kvalitnými a ťažko sa to v mnohých prípadoch dokazuje. Alebo lahôdkarské výrobky, stretli sme sa napríklad s tým, že v rybacom šaláte a treske je časť základnej zložky nahradená inou. Falšujú sa ovocné šťavy, sirupy, alebo aj stolové minerálne vody a niektoré ďalšie potraviny. Tento fenomén obchádza nielen našu krajinu, ale aj iné, a preto bude treba zlepšiť kontrolu potravín. K súčasnému stavu prispieva aj politika obchodných reťazcov, ktoré žiadajú od svojich dodávateľov čo najnižšie ceny a tí sú potom takýmto spôsobom tlačení ísť s kvalitou dolu, pretože cena sa s originálnymi surovinami nedá udržať. Hovoril som napríklad s výrobcom rybacích šalátov a tresky, ktorý reaguje na situáciu tak, že bude ponúkať tresku extra, tresku štandard a tresku základ. Samozrejme, v tej poslednej, najlacnejšej kategórii bude tej ryby najmenej. Ak bude spotrebiteľ vyhľadávať čo najlacnejšie potraviny a nebude si všímať kvalitu, bude v konečnom dôsledku na to doplácať svojím zdravím.

Ďalej je z hľadiska bezpečnosti veľmi ošemetný široký výskyt alergénov v potravinách. Podľa novej legislatívy treba identifikovať alergény v potravinách a označiť ich. Je to novum a naše potravinárske podniky ešte s tým len začínajú. Prím tu vedie podnik Nestlé Prievidza, ktorý sa snažil sledovať to už predtým a zaväzujú ho k tomu vlastné smernice a normy. Veľmi vážnym okruhom je aj mikrobiálna bezpečnosť, pretože hoci má počet alimentárnych ochorení v posledných rokoch klesajúcu tendenciu, ešte stále je vysoký, čo svedčí aj o nedodržiavaní hygienických štandardov. V ostatnom období sa objavuje najviac prípadov salmonelózy, výskyt zlatého stafylokoka, listérioz, kampylobaktérioz a ďalších, ktoré spôsobujú aj sekundárnu kontamináciu potravín. Rizikom je aj spoločné stravovanie, kde je bezpečnosť podávaných pokrmov často veľmi nízka, čo dokumentujú aj výsledky kontrol z Úradu verejného zdravotníctva. Je to spôsobené, samozrejme, aj nedostatočnou odbornou spôsobilosťou personálu, používanými surovinami a nedodržiavaním zásad správnej výrobnej praxe. Vážny problém predstavujú z hľadiska bezpečnosti produkty rýchleho občerstvenia, ako sú bagety, hotdogy, cukrárenské výrobky a pod. Tu by sa predovšetkým mala zintenzívniť osveta medzi producentmi aj spotrebiteľmi. Samozrejme, oblasť bezpečnosti potravín je omnoho širšia. Je tu otázka GMO, chemických kontaminantov a ďalšie.

Pokiaľ ide o všeobecné zavádzanie alebo všeobecné uplatňovanie princípov bezpečnosti potravín, dá sa povedať, že v ostatnom období na základe legislatívy aj dobrovoľnosti mali potravinárske podniky povinnosť zaviesť správnu výrobnú prax, tzv. systém HACCP a potom aj ISO normy do výroby. V tomto roku sa pripravuje norma ISO 22000, ktorá zastreší správnu výrobnú prax aj ISO normy, čo tiež prispeje k výrobe bezpečnejších potravín, pretože sa systém stane prehľadnejší a účelnejší.

Ako sa má v tomto labyrinte správať bežný spotrebiteľ? Ako sa orientovať, aby si vybral bezpečné potraviny?

V súčasnosti je naozaj stavaný do ťažkej úlohy. Často si môžeme klásť otázku, či neboli bezpečnejšie potraviny, ktoré varili naše staré mamy a čím to vlastne je, že poznáme toľko rizík, ktoré na spotrebiteľa číhajú. Pri nákupe potravín treba v prvom rade sledovať dobu spotreby, podrobne si preštudovať označenie potravín, ich zloženie a podobne. Označenie by malo byť presné a dôsledné, otázne je, či bol skutočne dodržaný deklarovaný technologický postup, podiel alebo pomer jednotlivých látok a či potravina má také vlastnosti, aké má mať. Žiaľ, často sa stretávame aj s nevyhovujúcimi produktmi, pričom aj v tejto nelichotivej štatistike často figurujú obchodné reťazce. Dnes je pre mnohých zákazníkov rozhodujúca nízka cena, a nie kvalita a bezpečnosť potravín. V otázke osvety budeme musieť urobiť viac aj na akademickej pôde!

Aká je teda definícia kvalitných a bezpečných potravín?

Bezpečné potraviny sú také, ktoré v prijateľnom množstve nespôsobujú človeku zdravotné problémy. Bezpečnosť sa do potraviny nedá jednoducho vložiť, tá sa musí sledovať v celom procese výroby, až po stôl. Vysledovateľnosť a správna výrobná prax majú preto smerovať k tomu, aby sme sa s bezpečnosťou potravín zaoberali už v prvovýrobe, pri chove zvierat, pri pestovaní rastlín, ošetrovaní, zbere, pozberovom uskladnení a následne ďalších procesoch spracovania, balenia, skladovania a prepravy. Pretože môžeme síce vyrobiť bezpečnú potravinu, ale na stôl konzumenta sa napriek tomu môže dostať aj ako riziková.

Ďakujem za rozhovor!

K. POTOKOVÁ

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA AKO PRIORITA

Správna poľnohospodárska prax v chovoch zvierat

Katedra mechanizácie živočíšnej a potravinárskej výroby zorganizovala 26. mája v kongresovom centre SPU v spolupráci s Výskumným ústavom poľnohospodárskej techniky v Prahe (VÚZT), Ministerstvom životného prostredia SR, Ministerstvom pôdohospodárstva SR a firmou Agrovaria, a.s., Štúrovo, medzinárodný seminár pod názvom Uplatnenie zásad integrovanej prevencie Správnej poľnohospodárskej praxe v chovoch hospodárskych zvierat.

Riadiaci pracovníci poľnohospodárskych podnikov a odborná verejnosť boli oboznámení so smernicou Rady 96/61 EC - Integrated Pollution Prevention and Control – IPPC), implementovanej do nášho právneho systému zákonom č. 245 z 19. júna 2003 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania - IPKZ. Smernicu, ktorá predstavuje nový prístup k ochrane životného prostredia a jej cieľom je vytvoriť systém integrovaného povoľovania a obmedzovania znečisťovania životného prostredia vznikajúceho v dôsledku prevádzky zariadení a činností a ustanoviť opatrenia, ktoré majú vylúčiť, resp. znížiť emisie do ovzdušia, vody, pôdy vrátane opatrení týkajúcich sa odpadu, priblížila účastníkom **Ing. S. Uličná** (MŽP) a **Ing. H. Nitschneiderová** (SIŽP).

Ing. A. Jelínek a **Ing. M. Dědina** z VÚZT v Prahe predniesli svoje praktické skúsenosti s uplatňovaním IPKZ v ČR, pričom ich prednášky boli zamerané predovšetkým na nové nástroje ochrany životného prostredia pri integrovanom povoľovaní, a to na najlepšie dostupné techniky (BAT – Best Available Techniques). Najlepšou technikou sa rozumie technika z hľadiska dosiahnutia vysokej úrovne ochrany životného prostredia ako celku. O tom, čo sa bude alebo nebude považovať za najlepšie dostupnú techniku, sa rozhoduje v technických pracovných skupinách (TWG), sídliacich v Európskej kancelárii pre IPPC v Seville. Na príprave týchto dokumentov sa podieľajú okrem zástupcov komisie, členských a kandidátskych štátov i zástupcovia priemyslových zväzov. V členských krajinách sú stanovené národné technické skupiny zložené zo zástupcov ministerstiev, škôl, výskumných ústavov a podnikateľských subjektov. V ČR v rezorte poľnohospodárstva v súčasnej dobre fungujú štyri pracovné skupiny, hlavná a tri podskupiny – technická pre potravinársky a krmovinársky priemysel, kafilérie a pre chovy hospodárskych zvierat, ktoré spracovávajú najrôznejšiu agendu od prenosu najnovších poznatkov v IPPC do praxe, až po spracovanie pri sporoch medzi povoľovacím orgánom a prevádzkovateľom.

Využitie biotechnologických prípravkov je jednou z perspektívnych technológií zaradených do kategórie najlepších dostupných techník. **Doc. Pavel Novák** z VFU Brno uviedol, že z prípravkov používaných v chovoch hospodárskych zvierat sa pozornosť zamerala na prípravky znižujúce amoniakálnu záťaž v maštaľnom prostredí.

Súčasťou seminára bola aj prezentácia firiem, ktoré tieto biotechnologické prípravky ponúkajú na trhu: JIHOSPOL, a. s., Strakonice, KONFIRM, spol. s r.o., DELACON Biotechnik, Bratislava, BIO – ALGEEN Schulze & Hermsen GmbH. **Ing. Ján Pathó** z fy AGROVARA, a.s., Štúrovo, vo svojej prednáške hovoril o možnostiach aplikácie biotechnologických prípravkov nielen v živočíšnej, ale aj v poľnohospodárskej výrobe a predstavil ucelený technologický systém spracovania exkrementov zo ŽV, ktorý poskytuje najväčšiu možnosť na zvládnutie všetkých problémov, ktorých riešenie predpokladá smernica EÚ.

O záujme širokej odbornej verejnosti, ale aj zástupcov z poľnohospodárskej praxe o danú problematiku svedčila živá diskusia, množstvo praktických otázok smerujúcich k zástupcom MŽP SR a MP SR. Na záver treba povedať, že všetci prednášajúci prispeli k vysokej odbornej úrovni seminára a zúčastneným poskytli veľa dôležitých poznatkov a rád.

Ing. JANA ŠVENKOVÁ, KMŽaPV

Z VÝSTAVY MLADEJ VÝTVARNÍČKY

Mirkina hodvábna cesta

Nádvorie renesančného kaštieľa v Šali sa v piatok 3. júna stalo miestom stretnutia milovníkov výtvarného umenia. Na poschodí historickej budovy vystavili svoje práce dva tunajšie talenty, MIRIAM PODBEHLÁ a PETER BUDAY. Obaja absolvovali výtvarný odbor ZUŠ v Šali, no neskôr sa ich cesty rozišli.

Miriam je dnes študentkou 2. ročníka Fakulty biotechnológie a potravinárstva, no okrem študijných povinností ju naplno zamestnáva štetec, farby a ...hodváb. Svoje nálady prenáša na tento ušľachtilý materiál. „Je to veľmi jemná technika, môžem sa dosýta vyhrať s farbami, miešať ich, sledovať ako sa vzájomne prelínajú a zapíjajú v abstraktných vzoroch, tie mám najradšej. Začínala som kvietkami, jednoduchými motívmi a dnes som už v technike dosiahla taký stupeň, že si môžem dovoliť aj figurálne námety až animácie. Hodváb je nádherný ľahký prírodný materiál, neobmedzuje ma ako výkres, umožňuje pracovať živelne, a to ma veľmi priťahuje“, hovorí Mirka, keď si spolu prezeráme ľahučké šatky, šály či kravaty nainštalované na oknách tak, že ich farbami sa prelína denné svetlo.

Z prvej výstavy svojej bývalej žiačky má očividnú radosť aj výtvarný pedagóg **Mgr. CYRIL ŽIAČEK**. Spomína, že Miriam už ako malá školáčka bola iná ako ostatní, pri „povinných“ úlohách kládla pasívny odpor, nikdy nepovedala, že to či ono robiť nebude, ale najšťastnejšia bola vtedy, keď mohla svoju fantáziu pustiť z uzdy. „Potrebuje slobodu, voľnosť, priestor a potom dokáže vytvoriť dielka, ktoré sú nádherné. V práci s hodvábom sa našla, pričom ju veľmi citlivo viedla pani učiteľka Plichtová,“ nezabudol doplniť C. Žiaček.

Na nádvorí renesančného kaštieľa zapózovali mladí výtvarníci, Peter Buday (prvý zľava) a Mirka Podbehlá (v strede) s priateľmi, medzi ktorými nechýbali ani naši divadielkari.

S kyticou kvetov prišiel mladým talentom poblahoželať aj primátor Šale, **Ing. TIBOR BARAN**. “Som rád, že sa v našom meste konajú takéto podujatia, veď tieto historické priestory doslova po nich volajú. Veľmi pozitívne vnímam, že sa mladí ľudia venujú najrôznejším druhom umeleckej činnosti. Vyjadrujú to, čo je v nich a obohacujú náš život. Mesto je zriaďovateľom ĽŠU, kde sa mnohé talenty rozvinú. Aj v tejto budove, i keď nie je majetkom mesta, sa konajú rôzne výstavy. Nedávno napríklad výstava šalianskych umelcov, iniciatíva, z ktorej výťažok bol venovaný na záchranu tunajšieho unikátu, domu ľudového bývania. Je to príklad toho, ako spojenie umenia a úprimne dávaného hmotného vkladu môže pomôcť zachrániť to, čo po záchrane volá“, vyznal sa Poľnohospodáru primátor Šale.

Čo dodať na záver? Naši študenti sú naozaj všestranní. Vytvorme im podmienky, aby nás o tom mohli presvedčiť. Budeme príjemne prekvapení!

K. POTOKOVÁ

Ondrej Hronec:

Oprášené spomienky (8)

ŠPORT V NITRE

Druhým najobľúbenejším športom bola atletika. Nitra sa okolo roku 1957 prebojovala do I. atletickej ligy. Bolo to radosti a slávy! Väčšina pretekárov bola z radov vysokoškolákov. Krátke trate boli doménou Valéra Hrma i nášho spolužiaka Rudka Lapára, ktorý bol výborný aj v skoku do diaľky (skoro 7 metrov), čo bol v tom čase úctyhodný výkon. Lojzo Podolák (teraz prof. FEM) patril k slovenskej špičke v trojskoku a v skoku do diaľky. Pri medzifakultnom atletickom stretnutí medzi agronomickou a zootechnickou fakultou mojou úlohou ako športového referenta AF bolo Lojzka znervózniť. Tak som sedel aj s niekoľkými „štváčmi“ pri rozbežišti a hecovali sme ho. Už som si túto vinu priznal. Chceli sme, aby zvíťazil náš spolužiak Rudo Lapár. Nie vždy sa to podarilo. Stredné trate behával Jožko Hudák (prof. FEM). Bol to veľmi zodpovedný a svedomitý chlapec. Takmer denne trénoval okolo rieky Nitry a držal veľmi prísnu životosprávu. Okolo 200 cm do výšky skákal Ján Eviak a pred preskokom sa zvláštne rozcvičoval pohybmi, ktoré pripomínali štart bociana. Po Hrmovi sa objavila ďalšia atletická nádej a bol ňou Janko Berdák (100 m zabehol za 10,7 sekundy), ale to už bola ďalšia generácia. Veľká inšpirácia pre atletiku pochádzala z príkladu vtedy mladého, všestranne nadaného asistenta na Katedre telesnej výchovy, Stanislava Štefkoviča, ktorý skákal o žŕdke a držal vtedy slovenský rekord (440 cm). Bol aj na svetovej univerziáde, kde bodoval. Podobne svojimi vrhačskými výkonmi priťahoval Laco Petrovič neskorší reprezentant ČSR v hode diskom. Ale najviac mi na tomto mládencovi imponovalo, že i pri svojej úctyhodnej hmotnosti skočil do výšky vyše 180 cm. Bolo to neuveriteľné.

VEDA BEZ HRANÍC

Hans Selye o sebe

Meno prof. Dr. Hansa Selyeho naši študenti poznajú z prednášok ekológie ako autora dynamickej predstavy o záťaži (strese). Tento stav organizmu, ktorý pôvodne pomenúval slovom v tvare „stress“, vyvoláva stresový faktor – stresor. Slávny vedec, tvorca teórie o pôvode chorôb podmienených stresom, napísal zaujímavú knihu o svojej vedeckej dráhe ako poučenie najmä mladým vedcom. Jej názov znie From dream to discovery (Od snov k objavom). Opísal v nej osobné zážitky, úspechy i nezdary i svoje vášnivé zaujatie pre výskum. Hoci sám sa nesnažil vytvoriť „obraz ideálneho vedca, ktorý by bol vzorom pre každého začiatočníka“, aj ja som ju pred rokmi čítal so zaujatím. Odhalil v nej veľa o sebe, pokúsil sa urobiť „pitvu svojej duše“ a „nakresliť jej obraz, čo najobjektívnejšie, bez ohľadu na to, či niektoré jej vlastnosti sú sympatické, alebo nie“.

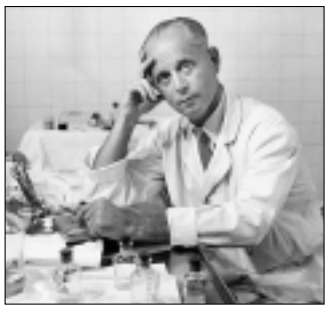

O svojom pôvode píše:

„Nikdy som nemal vlastnú národnosť, alebo ak sa vám táto formulácia príliš neľúbi, môžem povedať, že som ich mal veľmi mnoho. Môj otec bol Maďar a silné maďarské národné cítenie, ktoré mi vštepovali učitelia v Komárne, nezostalo bez vplyvu. Matka však bola Rakúšanka a i ja som uzrel svetlo sveta vo viedenskej pôrodnici. Po roku 1918 pripadlo Komárno Československu a „...získal som v jedenástich rokoch nové, československé občianstvo.“ Hans až do svojich 17 rokov študoval na benediktínskom gymnáziu v Komárne a v nasledujúcom roku sa zapísal na medicínu v Prahe, kde bol v roku 1929 promovaný na doktora medicíny. Nenaplnil nádeje rodičov a neprevzal po svojom otcovi veľmi výnosnú Selyeho chirurgickú kliniku. Ďalší život prežil v Kanade, v Montreali. „V roku 1931 som sa presťahoval do Kanady, do krajiny, ktorú som si dobrovoľne vybral za svoju vlasť a v ktorej sa narodila moja manželka a všetky moje deti.“. Svoje „svetobežníctvo“ hodnotil pozitívne a bol presvedčený, že „názory svetobežníka, ktoré som takto získal, boli pri mojej vedeckej dráhe na úžitok“.

Kniha vyšla v roku 1964 v New Yorku, ale dodnes nestratila svoju hodnotu. Odporúčam ju do vašej pozornosti. Bude iste zaujímavým čítaním aj pre našich doktorandov. Napriek tomu, že Hans Selye nepoznal počítače ani internet. Dozviete sa veľa o tom, ako pracovať, ako myslieť, ako sa chovať, ako čítať, ako písať, ako hovoriť ... Ale aj o tom, kto by sa mal venovať výskumu a čo pre to treba urobiť. Na záver ešte jeden citát z knihy: „Pre pracovníka v základnom výskume je vytrvalosť a pracovné nadšenie neobyčajne dôležité“.

PAVOL ELIÁŠ st.

PREZENTÁCIA GRANTOVÉHO PROJEKTU NA FZKI

Historické objekty ako dávni svedkovia

V priestoroch Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva sa 25. mája uskutočnila prezentácia výstupov grantového projektu Svedkovia minulosti. Študentské tímy z troch univerzít – domácej SPU, Slovenskej technickej univerzity a Univerzity Komenského v Bratislave tu predstavili svoje návrhy na rekonštrukciu a funkčné využitie historických objektov a plôch zelene pri kaštieľoch v Behynciach - časť Tornaľa, v Dolnej Strehovej, Kalinove, Opatovej, Modrom Kameni a Valiciach. Budúcich krajinných architektov, stavebných architektov a manažérov prizvala k zaujímavej spolupráci Regionálna rozvojová agentúra v Lučenci, hlavný riešiteľ projektu. Okrem FZKI sa na ňom podieľa aj päť okresov lučeneckého regiónu a maďarský partner, mesto Pécs.

„K napísaniu projektu nás viedla myšlienka, ktorú som nosila v hlave už niekoľko rokov“, povedala v úvodnom vystúpení riaditeľka RRA v Lučenci **Martina Pavlovkinová**. „Ako pracovníčkam SAŽP sa nám kedysi dostal do rúk návrh Pamiatkového úradu v Rožňave na využitie rôznych stavebných pamiatok. Zaujalo nás, že je možné zviditeľniť a ponúknuť verejnosti aj objekty, ktoré nie sú v zozname národných pamiatok. Pri obhliadke v teréne sme zistili, že ich súčasťou sú torzá historickej zelene a ako krajinní architekti sme už vtedy začali rozmýšľať o projekte, ktorý by sa zameral práve na túto oblasť. V minulom roku sme zareagovali na výzvu v rámci programu Phare a náš projekt s názvom **Svedkovia minulosti - Mapovanie a rekonštrukcia historickej zelene v regióne, ako záchrana prírodného a kultúrneho dedičstva** bol úspešný.“

V pôvodnom návrhu projektu sa rátalo s tým, že študenti krajinnej architektúry FZKI zmapujú územie, urobia inventarizáciu zelene a predložia vlastné výstupy. Tie by boli neskôr použité vo finálnych návrhoch autorizovaných krajinných architektov. Napokon sa však riešiteľské kolektívy rozšírili o poslucháčov Fakulty architektúry STU a Fakulty managementu UK v Bratislave pod odborným dohľadom tamojších pedagógov - **Ing. arch. Beáty Polomovej, PhD.**, a **Mgr. Lucie Dobruckej**. „Uvedomili sme si, že ak má byť výstup naozaj kvalitný, treba spoluprácu rozšíriť o ďalšie profesie“, povedala **Ing. Anna Dobrucká** z Katedry záhradnej a krajinnej architektúry, ktorá viedla našich študentov. „V zahraničí je bežné vytvárať multiprofesijné riešiteľské tímy, kde na rovnakej úlohe pracujú študenti rôznych študijných odborov v rámci jednej univerzity. My sme to mali ťažšie, pretože sme spojili poslucháčov troch vysokých škôl. Práca na projekte si vyžiadala značné úsilie študentov aj pedagógov, častokrát na úkor ich osobného voľna, ale myslím, že výstup je adekvátny tomu, o čo sme sa usilovali. Študenti pri riešení úlohy uplatnili odborné poznatky, ktoré získali počas štúdia a zároveň boli vedení k spolupráci a komunikácii.“

Návrhy šiestich študií hodnotila komisia, zložená z predstaviteľov zúčastnených univerzít, zástupcov lučeneckej rozvojovej agentúry a autorizovaných architektov pôsobiacich v praxi. Porotu najviac zaujal projekt parku vo Valiciach, ktorý sa zameral nielen na obnovu historického areálu, ale aj na možnosti riešenia sociodemografických problémov doliny Valice s takmer 60-percentnou nezamestnanosťou. Druhé miesto udelila autorom návrhu rekonštrukcie parku Gejzu Töröka v Kalinove a tretie projektu obnovy hradu Modrý Kameň. I keď štúdiu parku v Dolnej Strehovej porota nehodnotila ako najlepšiu, o jej dopracovanie do podoby realizačného projektu už prejavili záujem zástupcovia múzea z Dolnej Strehovej. Je to určite dobré ocenenie pre študentov i pedagógov zúčastňujúcich sa na projekte.

(za)

Vierka Pogranová a Zuzana Gurinová sa v návrhu rekonštrukcie parku Madáchovského kaštieľa v Dolnej Strehovej inšpirovali dielom Imreho Madácha Tragédia človeka.

Ako je to vlastne s tým jablkom?

Padá naozaj vždy neďaleko od stromu? Sú Katky vždy ako ich matky a synovia ako otcovia? Nenadarmo sme načreli do ľudovej slovesnosti. Radi by sme sa presvedčili, či tieto múdrosti platia aj dnes. A tak sme pátrali. Nazreli do školského telefónneho zoznamu (ale aj tvárí) a hľadali dve generácie rovnakého mena pôsobiace na našej univerzite. S niekoľkými “kontrolnými” otázkami sme tento raz oslovili Studeničovcov, pedagógov na Katedre telesnej výchovy a športu.

Otec, PaedDr. JÁN STUDENIČ

Pestovali ste v synovi vzťah k športu?

Áno. Vo voľnom čase som sa vždy venoval synom. Okrem Janka máme ešte mladšieho syna Martina. Hlavný šport u nás bol futbal, ale zaúčal som ich aj do ostatných. V lete som ich brával na letné kurzy plávania, kanoistiky, v zime na lyže, korčuľovanie, hokej.

Vašou doménou bol futbal, syn si zvolil tenis. Nebolo vám to ľúto?

Chcel som, aby zo synov boli športovci - futbalisti. Janko chcel byť futbalovým a hokejovým brankárom, to som mu však vyhovoril, pretože za každý gól môže byť vinný len brankár a nikto iný. Tak sa z trucu dal na tenis a stal sa z neho výborný učiteľ a tréner tenisu.

Ktorý jeho športový úspech vám urobil najväčšiu radosť?

Všetky, i malé úspechy nám robili radosť. Po malých zvyčajne príde veľký, čo sa mu aj podarilo. Veď bol reprezentačný tréner mládežníkov Slovenska, s ktorými pochodil Európu, ba bol aj v ďalekom Japonsku.

Žiada Vás niekedy o radu, ako mladší pedagóg staršieho?

Zo začiatku sme si vymieňali názory na šport - aj na tenis, ale už má svoju hlavu, rozum i skúsenosti, tak mu veľa do rozhodovania nezasahujem. Šport je predovšetkým práca s ľuďmi, a tá je zvyčajne ťažká. Vždy mu rád poradím, odovzdám skúsenosti a budem ho vystríhať pred zákernosťami, ktoré sa vyskytujú v športe i v živote. Verím, že bude dobrým pokračovateľom v práci na katedre, na ktorú som pred 41 rokmi nastúpil. Prajem mu v tom dobré zdravie, pevné nervy a veľa úspechov.

Syn, Mgr. JÁN STUDENIČ

Mali ste športovanie v krvi, alebo to vyplynulo z rodinného zázemia?

Vyrastal som v rodine, ktorá športovanie podporovala. Od prvých krokov bol šport súčasťou môjho života. Otec pracoval ako učiteľ telesnej výchovy, zároveň pôsobil ako tréner futbalistov či hokejistov. Mnoho kurzov, tréningov a zápasov som absolvoval s ním. Samozrejme, niečo som mal aj v krvi, teda zdedené (rovnako aj môj brat), takže športovanie mi nerobilo nijaké problémy.

Nešli ste v otcových futbalových šľapajach, ale vybrali ste si tenis. Neľutujete?

Šport mi dal v živote veľa, tenis obzvlášť. Prežil som s ním určitú časť života, obetoval som mu všetok svoj čas. Hokejový brankár bol môj sen, tenis sa stal realitou. Našťastie som vyrastal vo výbornej tenisovej partii spoluhráčov a súperov. Aj neskôr bolo moje štúdium a odborný rast zamerané na tenis, ako tréner som s ním dosiahol mnoho úspechov. Takže určite neľutujem, aj keď o tenise v Nitre som mal trochu iné predstavy.

Z ktorého vášho úspechu mal najväčšiu radosť?

Keď vychováte majstrov Slovenska, majsterku Európy či sveta, to urobí veľkú radosť každému otcovi. Alebo, keď sa ako reprezentačný tréner dostanete do celého sveta. No myslím, že najväčšiu radosť mal, keď som, už ako zamestnanec KTVŠ, dostal pozvanie na veľmi silný turnaj v Japonsku, do krásneho mesta Osaka. Som rád, keď hráči ktorých som pred pár rokmi trénoval (S. Hrozenská, I. Zelenay) hrajú veľmi slušný tenis, alebo pôsobia ako tréneri (A. Šebová – Hradecká) a vychovávajú ďalšie tenisové generácie.

Obraciate sa občas na neho s nejakým pedagogickým problémom?

Snažím sa počúvať všetky rady a názory. Čím je ich viac, tým lepšie. Keď sa vyskytne nejaký problém, snažím sa ho riešiť, prekonzultovať, hľadať čo najlepšie riešenie. Konečné rozhodnutie však ostáva na mne. Čím viac skúseností, vedomostí a informácií mám, tým ľahšie sa problémy riešia. Veľkou výhodou je, že práca, ktorú robím na katedre, v rámci STZ a trénerskej praxe ma baví aj vďaka podpore rodiny a zároveň je mi koníčkom.

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie na obsadenie:

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa – odborného asistenta pre výučbu predmetov ekológia a ekologický monitoring na Katedre ekológie FEŠRR** (na zastupovanie počas materskej a rodičovskej dovolenky od 5. 9. 2005 do 1. 3. 2007).

Podmienky:
- VŠ vzdelanie prírodovedného smeru,
- ukončené doktorandské štúdium v danom alebo príbuznom odbore,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC – preukázať certifikátom, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- pedagogická prax minimálne 3 roky,
- morálna bezúhonnosť a dobrá pracovná morálka;

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre genetiky a plemenárskej biológie FAPZ.**

Podmienky:
- absolvent zootechnického odboru SPU alebo inej vysokej školy príslušného zamerania,
- akademický titul PhD., resp. úspešne študujúci v III. stupni štúdia,
- aktívna znalosť anglického jazyka + jedného ďalšieho cudzieho jazyka (francúzština, nemčina, ruština) – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office – preukázať certifikátom, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať,
- pedagogická prax minimálne 4 roky;

➤ **miesta vysokoškolského učiteľa – odborného asistenta na Katedre mikrobiológie FBP.**

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v oblasti biologických alebo poľnohospodárskych vied,
- akademický titul PhD., alebo ekvivalent, resp. úspešne študujúci v III. stupni štúdia v príslušnom odbore,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka preukázaná potvrdením o štátnej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením, zamestnanci SPU preukázať certifikátom na základe formalizovanej skúšky IKT,
- morálna bezúhonnosť a dobrá pracovná morálka,
- uzávierka výberového konania je 24. júna 2005;

➤ **funkčného miesta docenta pre študijný odbor krajinná a záhradná architektúra na Katedre záhradnej a krajinnej architektúry FZKI na 0,5 pracovného úväzku,**
➤ **funkčného miesta docenta pre vedný odbor fyziológia plodín a drevín na Katedre fyziológie rastlín FAPZ,**
➤ **funkčného miesta profesora pre študijný odbor krajinné inžinierstvo na Katedre krajinného inžinierstva FZKI,**
➤ **funkčného miesta profesora pre študijný odbor záhradníctvo na Katedre ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI,**
➤ **funkčného miesta profesora pre študijný odbor krajinná a záhradná architektúra na Katedre záhradnej a krajinnej architektúry FZKI na 0,3 pracovného úväzku,**
➤ **funkčného miesta profesora pre študijný odbor udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka na Katedre výživy zvierat FAPZ,**
➤ **funkčného miesta profesora pre študijný odbor manažment rastlinnej výroby na Katedre agrochémie a výživy rastlín FAPZ,**
➤ **funkčného miesta profesora v inžinierskom štúdiu pre študijný odbor ekonomika poľnohospodárstva na Katedre manažmentu a marketingu FEM,**
➤ **funkčného miesta profesora v bakalárskom štúdiu pre študijný odbor medzinárodný obchod na Katedre ekonomiky FEM,**
➤ **funkčného miesta profesora v inžinierskom štúdiu pre odbor manažment životného prostredia a regionálny rozvoj na Katedre environmentálneho manažmentu FEŠRR,**
➤ **funkčného miesta profesora v bakalárskom štúdiu pre odbor environmentálny manažment na Katedre trvalo udržateľného rozvoja FEŠRR,**
➤ **funkčného miesta profesora v bakalárskom štúdiu pre odbor environmentálny manažment na Katedre ekológie FEŠRR.**

Konkrétne podmienky a všeobecné kritériá na obsadzovanie funkčných miest profesorov a docentov sú uvedené na webovej stránke SPU **www.uniag.sk** a na úradnej výveske SPU.

Prihlášky s profesijným životopisom a overenými doklady o štúdiu zasielajte **do 1. 7. 2005** (ak nie je uvedený iný termín) na Útvar personalistiky, EPaMU Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

• • •

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 5 zákona č. 522/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme výberové konanie na obsadenie:
➤ **miesta vedúceho Katedry ekológie FEŠRR a**
➤ **miesta vedúceho Katedry environmentálneho manažmentu FEŠRR DP v Košiciach.**

Podmienky:
- profesor alebo docent v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- prax vo vedúcej funkcii minimálne 3 roky,
- komunikačné a projekčné zručnosti – posúdi výberová komisia,
- podnikateľské a manažérske schopnosti – posúdi výberová komisia,
- uznávaná osobnosť vo vednom odbore,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať;

➤ **miesta vedúceho Katedry ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI.**

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- vedecko-pedagogický titul profesor, docent alebo akademický titul PhD., resp. ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka (OSN) – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- pedagogická prax minimálne 5 rokov,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať,
- písomne predložiť koncepciu ďalšieho rozvoja a smerovania katedry;

Prihlášky s profesijným životopisom a overenými dokladmi o štúdiu zasielajte **do 1. 7. 2005** na Útvar personalistiky, EPaMU Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

Príjemná sobota v prírode

Športová komisia OZ usporiadala turistický zájazd na Vtáčnik. Od obce Kľak (610) sme začali výstup Partizánskou dolinou a po vrchol Vtáčnika (1345), ktorý je súčasťou Národnej prírodnej rezervácie Vtáčnik, sme prekonali výškový rozdiel 735 m. Naskytol sa nám pohľad na Nováky, Prievidzu a Bojnice. Po chvíli oddychu sme pokračovali cez Jaseňovu skalu do Bystričianskej doliny popri Veľkej skale do obce Bystričany (298).

Vtáčnik je ako pohorie sopečného pôvodu súčasťou vulkanického Slovenského stredohoria. Jeho vrchol pokrývajú bukové porasty krovitého vzrastu, tzv. listnatá kosodrevina s pôvodným smrekom, v ktorej sa objavujú vzácne horské druhy rastlinstva, ako sú mačucha cesnačkovitá, kamzičník rakúsky, chlpaňa lesná, iskerník platanolistý a pozoruhodný je výskyt škardy sibírskej. Zo zástupcov fauny sa vyskytuje jelenia, srnčia a diviačia zver, pozornosť si zaslúži výskyt rysa ostrovida, mačky divej a medveďa hnedého. Zo vzácnych dravcov sa tu vyskytuje orol krikľavý, orol kráľovský, včelár obyčajný aj vzácne a chránené bezstavovce, fúzač obrovský, cikáda viničová, sága stepná, z motýľov jasoň chochlačkový, vidlochvost feniklový a ovocný, z pavúkov stupník červený.

Na turistickom zájazde sa zúčastnilo 41 pracovníkov SPU a ich rodinných príslušníkov, ktorí strávili príjemný sobotný deň v peknej prírode.

Ing. MIROSLAV MÜLLER

Nové číslo Bulletinu SAIA

Milí študenti a doktorandi, SAIA, n.o., vydala nové číslo mimoriadneho Bulletinu, v ktorom nájdete prehľad ŠTIPENDIÍ na štúdium v 40 krajinách na školský rok 2006/2007 a letných jazykových kurzov v roku 2006. Ponuky sú zverejnené aj na nástenke „Študentské oznamy“ v budove SPU. Podrobné informácie a praktickú pomoc vám radi poskytneme v našom nitrianskom regionálnom pracovisku SAIA, v hlavnej budove UKF v Nitre (Tr. A. Hlinku, 2. posch., číslo dverí 201). Praktickým pomocníkom pri hľadaní štipendií je aj naša internetová stránka www.saia.sk. Obrátiť sa môžete na nás aj prostredníctvom elektronickej pošty saianitra@ukf.sk alebo na t. č. 037/7412943.

Mgr. BEÁTA KOŠŤÁLOVÁ

PRÁVE VYŠLI ...

SKRIPTÁ

M. Árendáš: Makroekonómia. Prvé vydanie, náklad 750 ks, cena 160 Sk.

K. Kalúz: Kvalita ovzdušia. Prvé vydanie, náklad 100 ks, cena 126 Sk.

E. Horniaková a kol.: Kŕmenie neprežúvavcov. Prvé vydanie, náklad 300 ks, cena 110 Sk.

V. Bárek: Návody na cvičenia zo závlah. Prvé vydanie, náklad 200 ks, cena 124 Sk.

V TLAČI

M. Majerník a kol.: Environmentálne aspekty priemyselných technológií.

-dš-

SPEKTRUM

AVIZUJEME

➤ Katedra rastlinnej výroby a Katedra udržateľného poľnohospodárstva v spolupráci s nitrianskou pobočkou Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV organizujú 28. júna 2005 v Stredisku biológie a ekológie rastlín v Dolnej Malante **Deň poľa** - pracovné stretnutie riešiteľov grantových projektov.

OZNAMUJEME

Dekanka Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov oznamuje, že 12. júla 2005 sa v cvičebni AA-02 na Katedre udržateľného poľnohospodárstva a herbológie (pavilón A, prízemie) uskutočnia obhajoby dizertačných prác:

o 9.00 h bude Ing. PAVOL OTEPKA, doktorand na KUPH, obhajovať dizertačnú prácu na tému Analýza produkčných a environmentálnych indikátorov trvalo udržateľných pestovateľských systémov na ornej pôde a

o 11.00 h bude Ing. PETER BRUNCLÍK, doktorand na KUPH, obhajovať dizertačnú prácu na tému Nechemické metódy regulácie zaburinenosti v ekologicky orientovaných systémoch rastlinnej výroby.

ODPORÚČAME

GALÉRIA AKCENT: 25. – 30. 6. Daniel Bidelnica: Orbis Pictus - grafický cyklus; **DIVADLO A. BAGARA:** 17. 6. Kabaret, 17. 6. norway.today, 18. a 20. 6. Testosterón, 21. 6. Dereš (TV nahrávka), 22. 6. Hana Hegerová (koncert), 22. 6. Testosterón, 23. 6. Lúčnica 2005, 23. – 24. 6. Bezkyslíkovce, 25. 6. Príbehy obyčajného šialenstva, 27. 6. Testosterón, 2. 7. Traditional club Bratislava (jazzový koncert), 4. 7. Cyrilometodská akadémia; **ORBIS:** 17. – 22. 6. Madagaskar, 17. – 22. 6. Román pre ženy, 23. – 29. 6. Takmer ako láska, 30. 6. – 6. 7. Stopárov sprievodca po galaxii; **PALACE:** 17. – 19. 6. Klan lietajúcich dýk, 17. – 19. 6. Yesmeni, 25. – 27. 6. Saw: Hra o život, 1. – 3. 7. Putovanie tučniakov, 2. – 3. 7. Nenávisť; **LIPA:** 18. – 19. 6. Sahara, 25. – 26. 6. Roboti, 23. – 24. a 26. 6. Román pre ženy; **AMFITEÁTER:** 17. 6. Sahara, 18. 6. Madagaskar, 24. 6. Saw: Hra o život, 25. 6. Román pre ženy, 1. 7. Nenávisť, 2. 7. Snowborďáci.

VIAZACÍ POLYPROPYLENOVÝ ŠPAGÁT
T/F: 057/7580 841,
www.spagat.sk

S PIETOU

Katedra vozidiel a tepelných zariadení Mechanizačnej fakulty SPU v Nitre s hlbokým zármutkom oznamuje, že 31. mája 2005 nás po dlhotrvajúcej chorobe vo veku 63 rokov opustil bývalý spolupracovník

prof. Ing. IVAN PETRANSKÝ, DrSc.

Profesor Petranský patril k dlhoročným skúseným pedagogickým a vedeckých pracovníkom Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Do funkcie pedagogického pracovníka nastúpil v roku 1967 na vtedajšej VŠP v Nitre a prakticky až do konca svojho života pôsobil na terajšej Katedre vozidiel a tepelných zariadení.

Vysokoškolské štúdium absolvoval a ukončil na Mechanizačnej fakulte VŠZ v Prahe v roku 1965. V roku 1975 získal vedeckú hodnosť kandidáta vied a v roku 1981 sa habilitoval za docenta. Vedeckú hodnosť doktora vied dosiahol v r. 1992 a o dva roky bol menovaný za profesora. V období rokov 1992-2002 vykonával funkciu vedúceho katedry a prodekana pre vedeckovýskumnú činnosť na Mechanizačnej fakulte SPU.

Jeho dlhoročné pôsobenie a aktivita boli výrazné najmä v oblasti riešenia odborných problémov v strojárskych výrobných a poľnohospodárskych podnikoch. Pod jeho odborným vedením boli dosiahnuté významné realizačné výstupy, najmä v oblasti nových konštrukčných riešení hydraulických mechanizmov. Intenzívna spolupráca s výrobnými podnikmi a výskumnými ústavmi ho zaradila medzi vysoko uznávaných a erudovaných odborníkov nielen u nás, ale aj v zahraničí. Svoje bohaté skúsenosti dokázal aplikovať a odovzdávať v pedagogickom procese a pri ďalšom vzdelávaní a výchove diplomantov a doktorandov.

Katedra vozidiel a tepelných zariadení stráca v zosnulom profesorovi Petranskom významného pedagóga, vedeckého pracovníka a priateľa. Odišiel spomedzi nás tvorivý kolega a priateľ, na ktorého budeme vždy s úctou spomínať.

Česť jeho pamiatke!

Výživa a telesné cvičenia pre zdravý životný štýl

Vždy, keď sa mi dostane do rúk štatistika o aktuálnom zdravotnom stave populácie, z ktorej sa dá vyčítať rok čo rok stúpajúci trend chorobnosti, intenzívnejšie sa zamýšľam nad spôsobom života ľudí, nad uctievanými hodnotami spoločnosti, ale hlavne nad tým, kto je homo sapiens, keď kráča takto v ústrety smrti, rok čo rok bližšie a bližšie.

K vysvetleniu pojmu si pomáham slovníkom, v ktorom sa uvádza:

Homo (z lat. človek) je jediný rod z podčeľade homini patriaceho do čeľade hominidi, radu primáty. Zahŕňa moderných ľudí (človek rozumný) a ich najbližších príbuzných. Všetky druhy rodu, okrem človeka rozumného (Homo sapiens) sú vyhynuté. Ako posledný, zdá sa, vyhynul Homo floresiensis (asi pred 12 tisíc rokmi).

Nuž teda, rozumný... nikto iný, všetci, okrem neho, už dávno vyhynuli.

Zamýšľam sa v tejto súvislosti nad životom živočíchov žijúcich vo voľnej prírode a nad ich zdravotným stavom. Áno, aj tie hynú,

ZAMYSLENIE

keďže sme im chemikáliami postriekali krmivo, dymiace komíny a výfuky áut chŕlia kubíky toxických látok. Aj zvieratá, ktoré sme domestikovali, trpia chorobami. Tiež majú svojich lekárov, svoje ambulancie. Nepomáha ani to, že ich chováme ako maznáčikov, pre vlastné ukájanie zmyslov, akési naše antistresory. Akú-takú šancu prežiť život bezbolestne a bez chorôb majú hádam už len tie živočíchy a zvieratá, ktoré žijú na miestach, kde ľudská noha ešte nevkročila.

Niet médií, ktoré by nás nezahŕňali článkami o zdravom životnom štýle. Nespočetne veľa seminárov sa uskutočnilo k danej problematike, tisíce vedeckých prác o tom pojednáva, vlády krajín zasadali a prijali „účinné“ opatrenia... a človek, homo sapiens, jediný múdry žijúci... nič. Chorľavie a chorľavie.

Desiatky rokov sa v teoretickej aj praktickej rovine zaoberám životným štýlom ľudí. Tak na úrovni športovcov, ako aj bežnej populácie. Za tie roky som sa stretol s nespočetným množstvom ľudí, ktorí vyznávajú a aj realizujú zdravý životný štýl, ktorý im prináša každodenné potešenie, telesnú aj duševnú vitalitu, zabraňuje vzniku chorôb. Sú to šťastní ľudia a veľmi bohatí – duševne. Väčšinou im nechýba mamona. Telesné a duševné bohatstvo hľadajú a nachádzajú v prírode, telocvičniach, pri striedmej, racionálnej výžive. Je radosť stretávať sa s nimi. Sú aj medzi nami, na našej univerzite. Chodia pravidelne do plavárne, na turistiku, do telocvične. Stačí sa ich spýtať.

Niet vari inej univerzity, inej inštitúcie, ktorá by poskytovala taký komplexný záber vedomostí pre zdravý životný štýl, ako je práve naša SPU. Od pôdy počnúc, cez rastliny, živočíchy, spracovanie potravy, výživu, až po telesné a duševné vyžitie sa. Celý komplexný reťazec. Využime túto vymoženosť a premietnime ju do každodenného života – do jeho racionálneho spôsobu.

Nezaraďme sa do štatistiky chorých, ani duševne chudobných. Potvrďme, že sme tá „rozumná“ vzorka homo sapiens. Aj s našimi najbližšími a príbuznými.

PaedDr. Ing. JAROSLAV JEDLIČKA,
Katedra telesnej výchovy a športu

poľnohospodár

Dvojtýždenník zamestnancov a študentov SPU. Vydáva Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Vedúca redaktorka: Mgr. Katarína POTOKOVÁ, technická redaktorka: Lujza ZÁHORÁKOVÁ. Predseda redakčnej rady: doc. Ing. Vladimír RATAJ, PhD., prorektor SPU pre vzťahy s verejnosťou. Redakcia a administrácia: Poľnohospodár, SPU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, telefón: 037/6508 533, fax: 037/653 43 93, e-mail: redakcia@polnohospodar.sk Internet: www.polnohospodar.sk. Design: reprografické štúdio GRESET, tel.: 0904/103 693. Tlač: JAMISS, s. r. o. ISSN 1336-2909